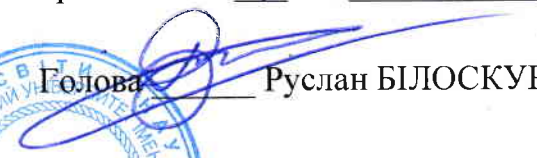

СХВАЛЕНО
Вченою радою
Економічного факультету
ЧНУ ім. Ю. Федьковича

СХВАЛЕНО
Вченою радою
Інженерного навчально-наукового
інституту ім. Ю.М. Потебні ЗНУ

протокол № 14 від 21.06.2024р.

протокол № 12 від 15.05.2024

Голова Руслан БІЛОКУРСЬКИЙ

Голова Наталя МЕТЕЛЕНКО

КОНЦЕПЦІЯ

поетапного впровадження внутрішньої академічної мобільності
на освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових) програмах
підготовки здобувачів вищої освіти

в Інженерному навчально-науковому інституті ім. Ю.М. Потебні
Запорізького національного університету

та

на Економічному факультеті Чернівецького національного університету
ім. Юрія Федьковича

м. Запоріжжя – м. Чернівці
2024

ПЕРЕДМОВА

Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю.М. Потебні ЗНУ, Економічний факультет ЧНУ ім. Юрія Федьковича: Концепція впровадження внутрішньої академічної мобільності.

Концепцію розроблено міжуніверситетською робочою групою відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти, наукових, науково-педагогічних працівників та співробітників Запорізького національного університету (уведено в дію наказом №415 ректора ЗНУ від 02.10.2019), Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (уведено в дію наказом №177 ректора ЧНУ ім. Ю. Федьковича від 01.07.2020)

у складі:

1. Глушевський В.В., керівник	д.е.н., професор, професор кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів ІННІ ім. Ю.М. Потебні ЗНУ
2. Метеленко Н.Г., координатор	д.е.н., професор, директор ІННІ ім. Ю.М. Потебні ЗНУ
3. Грешко Р.І., координатор	к.е.н., доцент, заступник декана економічного факультету з навчально-методичної роботи, ЧНУ ім. Юрія Федьковича

Розглянуто на міжуніверситетському науково-методичному семінарі за участю здобувачів, НПП та адміністрації ІННІ ім. Ю.М. Потебні ЗНУ та Економічного факультету ЧНУ ім. Ю. Федьковича.

Протокол №1 від 08.05.2024

Загальна частина

Під мобільністю особистості в цілому розуміють процес саморозвитку людини протягом життя, в межах якого відбувається становлення суб'єктної активності особистості на основі розвитку й структурування сукупності професійно-орієнтованих характеристик, що забезпечують реалізацію функцій пізнання, спілкування і регуляції в конкретних видах діяльності та на різних етапах професійного шляху. Мобільність характерна саме для освіти, яка повинна не лише постійно модернізуватися для надання якісних за змістом знань, умінь і навичок (бути гнучкою), а й забезпечувати мобільність підготовленого фахівця на ринку праці, закладаючи індивідуальні якості його професійної та інших видів мобільності, зокрема академічної мобільності. Академічна мобільність збільшує шанси людини на професійну самореалізацію, а також підвищує якість трудових ресурсів національної економіки.

Академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (надалі – ЗВО) або науковій установі на території України (*внутрішня академічна мобільність*) чи поза її межами (*міжнародна академічна мобільність*).

Академічна мобільність є однією із фундаментальних складових академічної свободи усіх учасників освітнього процесу ЗВО та виступає провідним структурним компонентом професійної підготовки на освітніх програмах (освітньо-професійних, освітньо-наукових) економіко-управлінського профілю, оскільки сприяє обміну і поширенню знань та інформації, розвитку людського мислення через професійний, соціальний і культурний діалог, творчу ініціативу, самостійність і конкурентоспроможність здобувачів вищої освіти, наукових, науково-педагогічних працівників та співробітників ЗВО-партнерів.

Для України досягнення ефективної міжнародної академічної мобільності в контексті Болонського процесу реальне лише за умови створення продуктивної системи національної академічної мобільності, її нормативно-правової бази, організаційно-економічного механізму, визначення джерел фінансування та готовності до партнерства суб'єктів процесу академічних обмінів. Наразі участь суб'єктів освітнього процесу українських ЗВО у програмах міжнародної академічної мобільності об'єктивно обмежена в умовах воєнного стану.

Це ставить перед ЗВО нові завдання щодо впровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу з компонентом внутрішньої академічної мобільності та створення відповідних ефективних організаційних механізмів, зокрема, важливим є створення умов для розробки університетами дієвих інструментів трансферу нових знань, передових наукових, дидактичних та управлінських технологій, які дозволяють наближувати вітчизняну науково-освітню сферу до європейського мейнстріму.

У період цифрової трансформації економіки та суспільства, збільшення попиту на послуги із здобуття вищої освіти ЗВО-партнери – Запорізький національний університет (надалі – ЗНУ) і Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (надалі – ЧНУ), продовжуючи свою діяльність у напрямку створення спільного освітнього простору, свідомо приймають ці глобальні виклики сьогодення задля збереження та примноження традицій вищої університетської економіко-управлінської освіти в Інженерному навчально-науковому інституті ім. Ю.М. Потебні ЗНУ (надалі – ІННІ ЗНУ) (правонаступник Запорізької державної інженерної академії) та на Економічному факультеті ЧНУ (надалі – ЕФ ЧНУ) і пропонують суб'єктам освітнього процесу ЗВО-партнерів реалізовувати право на формування індивідуальної освітньої/наукової/дослідницької траєкторії за допомогою програм внутрішньої академічної мобільності та надання їм освітніх послуг у повному обсязі, що є надзвичайно необхідним в умовах війни та повоєнному періоді.

В основу розробки Концепції покладено такі фундаментальні принципи:

- сприяння сталому розвитку суспільства шляхом підготовки конкурентоспроможного людського капіталу в умовах глобальних викликів сьогодення;
- розвиток і зміцнення конкурентоздатних позицій спеціальностей економіко – управлінського профілю підготовки висококваліфікованих фахівців на освітніх програмах ІННІ ЗНУ та ЕФ ЧНУ;
- постійне підвищення якості надання освітніх послуг здобувачам вищої освіти, підготовка яких здійснюється за спорідненими освітніми програмами ІННІ ЗНУ та ЕФ ЧНУ, та вмотивованості здобувачів до отримання якісної університетської освіти;
- впровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу підготовки здобувачів освітніх програм ІННІ ЗНУ та ЕФ ЧНУ за рахунок створення релевантних моделей навчання з компонентом академічної мобільності, зокрема, у форматах «blended learning» та/або «віртуальної мобільності», які не виступають заміною фізичної мобільності, але створюють необхідні умови для ефективної організації обміну студентами, науковими, науково-педагогічними працівниками та співробітниками ЗВО-партнерів;
- орієнтація освіти на генерацію нових знань і корисних інтелектуальних продуктів, експорт-імпорт інноваційних освітніх, проєктних і грантових практик, інтеграцію результатів освітньої діяльності та наукових досліджень здобувачів і науково-педагогічних працівників у освітні програми ІННІ ЗНУ та ЕФ ЧНУ;
- посилення значущості та удосконалення прикладної професійної складової освітніх програм (зокрема, розвиток soft skills & transferable skills) зі збереженням високого рівня базової теоретичної підготовки та варіативності індивідуальних освітніх/наукових/дослідницьких траєкторій здобувачів вищої освіти, наукових, науково-педагогічних працівників та співробітників ІННІ ЗНУ та ЕФ ЧНУ завдяки їх участі у різноманітних програмах академічної мобільності;
- освітній процес з компонентом академічної мобільності не повинен абсолютизуватися, а впровадження окремих програм академічної мобільності на конкретних освітніх програмах ІННІ ЗНУ та ЕФ ЧНУ має раціонально й доцільно поєднувати окремі елементи і форми, що якнайкраще забезпечують адаптацію здобувача у новому для нього інтегрованому освітньо-науковому середовищі та збагачення його індивідуального досвіду щодо інших моделей створення та поширення знань.

Мета та строки реалізації Концепції

Метою Концепції є постійне підвищення якості освітніх послуг завдяки експорту-імпорту освітніх інновацій через поширення наявного досвіду академічної мобільності у суб'єктів освітнього процесу ІННІ ЗНУ та ЕФ ЧНУ; посилення партнерства між ЗНУ та ЧНУ ім. Ю. Федьковича (між їх структурними підрозділами, зокрема, між ІННІ ЗНУ та ЕФ ЧНУ) та зміцнення їхньої іміджевої репутації.

Реалізація Концепції здійснюється за такими етапами:

I етап – *Підготовчий*. Розроблення шаблонів релевантних моделей навчання з компонентами академічної мобільності у форматах «blended learning» та «віртуальної мобільності» за рахунок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів споріднених освітньо-професійних програм ІННІ ЗНУ та ЕФ ЧНУ (до 4 місяців).

II етап – *Апробаційний*. Тестова реалізація пілотної програми академічної мобільності на окремих освітньо-професійних програм ІННІ ЗНУ та ЕФ ЧНУ із блоку економіко-управлінської освіти, бакалаври та магістри (до 7 місяців).

III етап – *Перспективний*. Тиражування позитивних практик реалізації програм академічної мобільності та імплементація здобутого досвіду на інші споріднені освітні програми ІННІ ЗНУ та ЕФ ЧНУ. Підвищення якості освітніх послуг в ІННІ ЗНУ та на ЕФ ЧНУ (3 роки з можливістю пролонгації).

Перспективи реалізації Концепції, очікувані результати та критерії їх досягнення

Концепцію покладено в основу вироблення стратегічного бачення шляхів і способів імплементації принципів академічної мобільності, зокрема, у форматах «blended learning» і «віртуальної мобільності» та у вигляді таких моделей, як «Включений семестр», «Паралельне навчання», «Навчальна практика (стажування)», «Виробнича практика», «Літня школа», а у перспективі - «Спільний ступінь», «Подвійний диплом», а також розробки та запровадження релевантних цим моделям організаційних механізмів щодо їх підтримки на рівні окремої кафедри, ІННІ ЗНУ та ЕФ ЧНУ, профільних структурних підрозділів ЗНУ та ЧНУ, на підґрунті ідентифікації реальних інтересів заінтересованих сторін і балансу інтересів ЗВО-партнерів та інших стейкхолдерів.

Очікуваними результатами є:

- стійкий партнерський взаємозв'язок і гнучкий взаємовплив у системі «Освіта-Наука-Дослідження-Стейкхолдерменеджмент» між ІННІ ЗНУ, з однієї сторони, та ЕФ ЧНУ, з іншої сторони, для постійної актуалізації та відповідної модернізації змісту освітніх програм підготовки кваліфікованих кадрів, які відповідають поточним і перспективним вимогам ринку праці;

- релевантні організаційні моделі участі здобувачів вищої освіти, наукових, науково-педагогічних працівників та співробітників ІННІ ЗНУ та ЕФ ЧНУ у програмах внутрішньої академічної мобільності;

- збільшення кількості та урізноманітнення заходів із залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців, запрошених гостей професорів із українських і закордонних університетів-партнерів для проведення вибіркового (факультативного) курсів чи навчальних дисциплін із професійного циклу, їх окремих модулів на освітніх програмах ІННІ ЗНУ та ЕФ ЧНУ за рахунок інформатизації освітнього процесу та відкритого доступу до спільного освітнього простору ЗВО-партнерів із використанням дистанційних технологій та організації відео-конференцій;

- підвищення мотивації здобувачів освіти до навчання, у т.ч. за рахунок збагачення індивідуального досвіду щодо інших моделей створення та поширення знань в університетському середовищі, ознайомлення з освітніми, науковими та культурними традиціями ЗВО-партнерів, зростання рівня конкурентоспроможності випускників освітніх програм ІННІ ЗНУ та ЕФ ЧНУ;

- зміцнення позитивного іміджу Запорізького національного університету та Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича серед майбутніх абітурієнтів і потенційних стейкхолдерів-роботодавців як лідерів регіональних та національного ринків освітніх послуг.